

Dorpsvisie Heerjansdam

September 2009

Inhoudsopgave:

Hoofdstuk 1: Inleiding: wat is een dorpsvisie en waarom maken we deze?

- 1.1 Wat is een wijk-/dorpsvisie?
- 1.2 De opbouw van de dorpsvisie
- 1.3 Achtergrond informatie
  - dorpsschets
  - wat is wijkgericht werken
  - proces totstandkoming wijk- en dorpsvisies

Hoofdstuk 2: Dorpsvisie Heerjansdam

- 2.1 Streefprofiel
- 2.2 De opgaven
  - wat gaan we doen
  - waarom doen we het
  - hoe gaan we het doen

Hoofdstuk 3: De dorpsschets

- 3.1 Kenmerken van Heerjansdam
  - sterkte en zwakte
  - kansen en bedreigingen
- 3.2 De bewoners
- 3.3 De buurten
- 3.4 Wat vinden de bewoners van hun dorp

Hoofdstuk 4: Geraadpleegde bronnen en verslagen

1. Inleiding: wat is een dorpsvisie en waarom maken we deze?

Voor u ligt de visie voor het dorp Heerjansdam, onderdeel van de gemeente Zwijndrecht. Deze dorpsvisie is tot stand gekomen met de burgers van Heerjansdam, de dorpsraad, medewerkers uit de gemeentelijke organisatie, de woningcorporaties, de politie, Diversz en verschillende andere organisaties. Zij werken allemaal aan een beter woon- en leefklimaat in het dorp. Dit doen we zoveel mogelijk vanuit een gestructureerde samenwerking. Deze dorpsvisie zal daarvoor als kader worden gebruikt.

In dit hoofdstuk wordt verder toegelicht wat een dorps- c.q. wijkvisie is en wat we er mee gaan bereiken en op welke manier.

1.1 Wat is een wijk-/dorpsvisie

Een wijkvisie is een document dat richting geeft hoe de wijk er over zes jaar uit moet zien. Een wijkvisie is een strategisch document en gebruiken we om (strategische) beleidskaders te realiseren in de wijken van Zwijndrecht én het dorp Heerjansdam. In het laatste geval spreken we van een dorpsvisie.

Een dorpsvisie is natuurlijk het meest effectief als betrokken partijen in het dorp zich gezamenlijk richten op dezelfde doelen. Het is daarom van belang om vast te stellen wat de belangrijkste opgaven zijn die de komende periode gezamenlijk worden aangepakt. In deze dorpsvisie beschrijven we die *opgaven* (hoofdstuk 2) en formuleren we wat we de komende periode willen bereiken.

De dorpsvisie bevat géén blauwdruk van hoe Heerjansdam er over zes jaar uit moet zien en geeft ook géén exact overzicht van alles wat de komende jaren in die kern gaat gebeuren. Wel geeft de dorpsvisie het kader voor het ontwikkelen van ingrepen, initiatieven en activiteiten door de in het dorp actieve organisaties voor de komende jaren.

De concrete uitwerking en invulling van de in de visie beschreven

opgaven nemen we op in het dorpsprogramma en vertalen we in concrete doelen en activiteiten, die vervolgens weer worden vertaald in een jaarlijkse activiteitenkalender. In deze kalender staat precies wie er wat waar doet in Heerjansdam.

Stellen we de dorpsvisie vast voor de komende zes jaar, het dorpsprogramma is een *dynamisch* document en geldt voor vier jaar (collegeprogramma). Gedurende de hele looptijd van het programma werken wij door aan de ontwikkeling en uitwerking.

We willen niet alleen mooie plannen maken, we willen ook op korte termijn aan de slag in de wijk. Dat betekent dat onze visie ook onze ambities voor de korte termijn bevat. Hierbij moet vooral worden gedacht aan het investeren in de uitstraling van de buitenruimte (wegen en groen) en ontmoetingsplaatsen voor jong en oud. De gemeente moet samen met haar partners laten zien dat het bereid is te investeren in deze gevarieerde wijk.

Enge of gevaarlijke plekken door matige verlichting of slecht onderhoud van groen en bestrating zijn vanuit bewoners veelgenoemde aandachtspunten waar we iets aan willen doen.

1.2 De opbouw van de dorpsvisie

De dorpsvisie bestaat uit twee onderdelen. Het eerste onderdeel is het *streefprofiel* van Heerjansdam. Dit profiel geeft in één zin weer wat voor soort dorp Heerjansdam zou moeten zijn. Het streefprofiel is gebaseerd op het huidige profiel, de bedreigingen die we daarin signaleren maar ook de kansen die we zien in het dorp. Het tweede onderdeel is een beschrijving van de belangrijkste *opgaven* waarvoor de organisaties in Heerjansdam staan om het streefprofiel te bereiken. Het streefprofiel en de opgaven vormen samen de dorpsvisie.

De dorpsvisie bestaat uit:

Een streefprofiel: een beschrijving van hoe het dorp zou moeten zijn
De opgaven: wat er moet gebeuren om het dorpsprofiel te bereiken

Het dorpsprogramma bestaat uit:

De doelen: de operationalisering van de opgaven
De activiteiten: wat we gaan doen om de doelen te bereiken

De dorpsvisie en het dorpsprogramma zijn een product van samenwerking en partnership. Beide stukken leggen we ter besluitvorming voor aan besturen, raden of een ander bevoegd gezag van alle betrokken instanties. De dorpsvisie is dus kaderstellend. Concrete doorvertaling vindt plaats via het dorpsprogramma en is een eigen verantwoordelijkheid van alle betrokken instanties. Het dorpsprogramma leidt wel tot concrete afspraken wie wat doet.

Monitoren voortgang en resultaten

Activiteiten die zijn uitgevoerd, evalueren we, zodat we leren van ervaringen die we bij de uitvoering van het programma opdoen. Naast de monitoring en evaluatie van activiteiten willen we ook weten wat de effecten zijn van onze activiteiten voor de opgaven die we in de visie hebben benoemd. Hulpmiddel hierbij is een juiste vorm van monitoren. Hoe die (programma)monitor er uit komt te zien, bepalen we in goed onderling overleg.

1.3 Achtergrondinformatie**De dorpsschets**

Als achtergrondinformatie voor de dorpsvisie en het dorpsprogramma is de dorpsschets opgesteld (hoofdstuk 3). Ook zorgt deze dorpsschets voor een beter begrip en onderbouwing van de beschreven profielen en opgaven in hoofdstuk 2. In de dorpsschets staat een beschrijving van hoe Heerjansdam is, wie er wonen, wat inwoners van hun dorp vinden en wat de sterke en zwakke kanten van het dorp zijn.

Wat is wijkgericht werken

Het begrip wijkgericht werken is een verzamelbegrip dat ook van toepassing op Heerjansdam is.

Onder het motto 'Samenwerken aan jullie wijk' werkt de gemeente aan een goed woon- en leefklimaat in haar wijken en de kern Heerjansdam. De gemeente wil beter kunnen inspelen op de wensen en behoeften van de inwoners. Om dat te kunnen bereiken is er een gemeentelijk wijkbureau opgericht. Het wijkbureau wordt bemand door twee gebiedsmanagers en heeft Zwijndrecht verdeeld in twee gebieden: Oost en West. De spoorlijn is de scheidslijn. Onder het gebied Oost vallen de wijken Noord, Centrum, Walburg en het dorp Heerjansdam. Onder gebied West vallen de wijken Kort Ambacht, Nederhoven en Heer Oudelands Ambacht.

Belangrijkste doel van het wijkgericht werken is het integraal, gestructureerd, planmatig en meetbaar op- en aanpakken van sociale, fysieke en economische kansen en problemen in de 6 onderscheiden wijken van Zwijndrecht en de kern Heerjansdam onder regie van de gemeente en in nauwe samenwerking en samenspraak met (georganiseerde) burgers en maatschappelijke instellingen en organisaties. Dit ter bevordering dan wel verbetering van de leefbaarheid en ter versterking van de sociale relaties en samenhang.

Natuurlijk kan de gemeente dit niet alleen. In de wijken en het dorp zijn allerlei organisaties actief die ook werken aan een beter woon- en leefklimaat. Samen met wijkplatforms, dorpsraad en externe partners is een organisatiestructuur bepaald om optimaal invulling te kunnen geven aan het nieuwe wijkgericht werken.

De nieuwe werkwijze die we invoeren met het 'wijkgericht werken' is een van de stappen om de responsiviteit en communicatie te verbeteren tussen alle partijen en de burgers.

Proces totstandkoming wijk- en dorpsvisies

Als voorbereiding op de totstandkoming van de wijk- en dorpsvisies heeft het wijkbureau een interne en externe inventarisatie verricht samen met de belangrijkste stakeholders om tot de juiste uitgangspunten te komen voor de realisatie van de visies. De inventarisatie heeft zich niet beperkt tot wijk- en dorpsniveau omdat zaken als beleid, kaders en besluiten vaak wijkoverstijgend zijn en heel Zwijndrecht aangaan.

In overleg met de dorpsraad Heerjansdam zijn ook de bewoners van Heerjansdam betrokken bij het proces om te komen tot deze dorpsvisie.

(Zie hoofdstuk 3.4: Wat vinden bewoners van hun wijk.)

Het proces wijk- en dorpsvisies is afgestemd op de op te stellen structuurvisie en gebiedsvisie stedenbouw. Er zijn workshops georganiseerd met medewerkers uit de gemeentelijke organisatie en externe partners. Doelen:

1. Bepalen van gemeenschappelijke beeldvorming en het formuleren van heldere kaders voor heel Zwijndrecht.
2. Voor Heerjansdam bepalen wat de visie is op de ontwikkeling van de wijk waarbij wijkoverstijgende zaken zijn meegenomen.
3. Resultaten toetsen met externe partners en verder afstemmen om de koers te bepalen.

Het resultaat is dat wij een totale inventarisatie hebben en een richting/koers bepalen hoe Zwijndrecht en Heerjansdam zich gaan ontwikkelen vanuit een optimale integrale aanpak en afstemming, zowel in sociaal-maatschappelijke, ruimtelijk-fysieke als economische zin. Met deze uitkomsten vervolgt elk visietraject zijn eigen weg met uiteraard gerichte onderlinge afstemming.

2. Dorpsvisie Heerjansdam

In dit hoofdstuk beschrijven we de dorpsvisie voor Heerjansdam. In paragraaf 2.1 het streefprofiel van het dorp. Dit streefprofiel komt voort uit het huidige profiel van het dorp en is beschreven vanuit de kernwoorden.

Daaruit hebben we in paragraaf 2.2 een viertal opgaven gedefinieerd. Bij elke opgave lichten we toe *waarom* we tot deze opgave komen en *hoe* we deze opgave gaan realiseren. Hierbij merken we op dat dit een richting is die we verder uitwerken in het dorpsprogramma en daarin verder vertalen in concrete doelen en activiteiten.

2.1 Streefprofiel van Heerjansdam

We hebben voor Heerjansdam het volgende streefprofiel vastgesteld:

**Heerjansdam:
Een *dijk* van een *dorp* met een *groen-recreatief* karakter**

Dijk

Het begrip dijk als we het over Heerjansdam hebben heeft aan de ene kant betrekking op de ligging van het dorp. Anderzijds staat het voor een beschermde omgeving en voor een stevige samenhang. Die samenhang is te zien in de wijze waarop bewoners zich inzetten voor de lokale gemeenschap. Maar om het stevige karakter, de vitaliteit, te kunnen behouden moet er op alle fronten sprake zijn van goede en voldoende voorzieningen, dienstverlening en woningbouw. En ook het behoud van een evenwichtige bevolkingssamenstelling is een belangrijke voorwaarde. Heerjansdam heeft door dit alles een eigen identiteit, maar staat ook open voor de rest van de Zwijndrechtse gemeenschap. Heerjansdam is van grote betekenis voor de gemeente Zwijndrecht als geheel en heeft ook profijt van het beleid van de gemeente Zwijndrecht. Deze schept de voorwaarden voor het vitaliseren

van Heerjansdam.

Dorp

Het 'ons-kent-ons'-principe is een kenmerk van een dorp als Heerjansdam. Korte lijnen maken veel activiteiten en initiatieven mogelijk. Een bloeiend verenigingsleven hoort bij Heerjansdam. Mensen kennen elkaar en zorgen waar nodig voor elkaar. Wie van dat dorps karakter houdt is van harte welkom. Daar hoort de acceptatie van bepaalde ongemakken, zoals beperkt openbaar vervoer, bij. Maar daar hoort ook bij het gebruik maken van winkels voor dagelijkse levensbehoeften, simpelweg om ervoor te zorgen dat het aantrekkelijk blijft of wordt voor dit soort voorzieningen om zich in het dorp te vestigen.

Groen-recreatief

Heerjansdam is de groene oase in dit deel van de randstad, met rust en ruimte. Daar horen recreatieve en sportieve activiteiten bij. Die zijn niet alleen aantrekkelijk voor huidige en toekomstige Heerjansdammers, maar ook voor recreanten van buitenaf. Heerjansdam moet de aantrekkelijkheid van het dorp en haar omgeving beter promoten. Daardoor gaan ook de dienstverlening en de middenstand van het dorp meer profiteren van Heerjansdam als een soort natuurlijke pleisterplaats

voor recreanten en andere dagjesmensen, hetgeen de draagkracht van

Heerjansdam ten goede komt.

2.2 De opgaven

Het huidige profiel van Heerjansdam wijkt op een aantal punten af van het streefprofiel zoals we dat in de vorige paragraaf hebben beschreven. Het dichterbij brengen van het streefprofiel is het doel van de gezamenlijke aanpak van gemeente en partijen in het dorp. De inspanningen van de professionals zijn hierop de komende jaren gericht. Als leidraad voor het ontwikkelen van activiteiten en interventies hebben we vier (*hoofd*)opgaven gedefinieerd. Bij elke opgave lichten we toe *waarom* we tot deze opgave komen en *hoe* we deze opgaven gaan realiseren.

De opgaven zijn de kaders waarbinnen het dorpsprogramma met alle samenwerkende partners wordt uitgewerkt. De vier opgaven zijn wel te onderscheiden maar staan niet los van elkaar. In het dorpsprogramma zullen de dwarsverbanden tussen de verschillende activiteiten en projecten zichtbaar zijn.

Opgave 1:

We werken aan een vitaal Heerjansdam

Waarom:

Gelegen in een gebied met veel potentie voor groen en recreatie is Heerjansdam een gewilde plaats om te wonen. Vanzelfsprekend heeft dit een sterke invloed op de kosten van wonen. Door zijn uitstraling als groene oase in de Zwijndrechtse Waard is Heerjansdam als woonplaats aantrekkelijk voor meer kapitaalkrachtige burgers.

Op het ogenblik bestaan voor starters onvoldoende mogelijkheden om zich in Heerjansdam te vestigen. De woningprijzen zijn hoger dan gemiddeld in Zwijndrecht. Koopwoningen zijn over het algemeen niet aan starters op de vrije markt besteed, maar worden vooral betrokken door gezinnen die al een start hebben gemaakt in hun wooncarrière. Als deze trend zich voortzet kan dit leiden tot een onevenwichtige bevolkingssamenstelling, een onvoldoende dynamiek in de

dorpssamenleving en uiteindelijk tot verminderd gebruik van lokale voorzieningen. Verhogen van de vestigingsmogelijkheden in Heerjansdam voor jonge gezinnen zorgt in dit opzicht voor een versterking van de vitaliteit van Heerjansdam.

Deze opgave voor Heerjansdam hangt samen met de totale opgave voor de gemeente Zwijndrecht. Heerjansdam biedt als oase in het groen juist de mogelijkheden voor de vestiging van een bevolkingsgroep die in de Drechtsteden in onvoldoende mate aanwezig is. In het woningaanbod van Zwijndrecht als geheel zijn wel voldoende mogelijkheden voor starters. Het werken aan een vitaal Heerjansdam dient daarmee niet alleen de vitaliteit van Heerjansdam zelf, maar ook de regionale belangen.

Niet alleen het woningaanbod is bepalend voor vitaliteit van de lokale gemeenschap. Ook een goed onderhoud, beheer en gebruik van de openbare ruimte – waarmee Heerjansdam ruim bedeeld is – is hiervoor van groot belang. Bewoners geven te kennen dat zij veel klachten over allerlei onderwerpen hebben, variërend van honden- en paardenpoep tot slecht onderhouden groen en bestrating. De gedachte leeft dat Heerjansdam er in dat opzicht sinds de gemeentelijke herindeling op achteruit is gegaan.

De gemeente Zwijndrecht heeft het instrument IBOR – Integraal Beheer van de Openbare Ruimte – ontwikkeld. Daarmee wordt de openbare ruimte systematisch en planmatig aangepakt en op het gewenste kwaliteitsniveau gebracht of gehouden. IBOR wordt vanzelfsprekend ook gebruikt in Heerjansdam, samen met de dorpsraad en andere bewoners, en is daarom ook een instrument om het vertrouwen in de gemeente Zwijndrecht te verhogen.

Hoe:

- We onderzoeken de ruimtelijk-functionele mogelijkheden voor woningbouw (in samenhang met andere ruimtelijke thema's) in Heerjansdam en werken dit uit in een stedenbouwkundige visie.
- We onderzoeken en bevorderen de vestigingsmogelijkheden voor starters en jonge gezinnen.
- De gemeente en de woningcorporaties gaan de dialoog aan:
  - om te komen tot een afgewogen woningaanbod, dat een evenwichtige bevolkingssamenstelling in Heerjansdam bevordert, in relatie tot de overige woningvoorraad van Zwijndrecht;
  - voor het maken van prestatieafspraken op basis van een integraal voorraadplan.
- In het kader van IBOR stellen we, samen met de dorpsraad en andere bewoners van Heerjansdam een onderhouds- en uitvoeringsvisie voor de openbare ruimte op. Via een communicatie-aanpak-op-maat maken we de resultaten hiervan zichtbaar voor de Heerjansdamse gemeenschap.

Opgave 2:

We geven Heerjansdam gezicht als spil in een groene, recreatieve omgeving

Waarom:

Heerjansdam is omringd door water en groen. Een dijkstructuur loopt als een ring om Heerjansdam heen. Heerjansdam is begrensd door het Waaltje in het noordwesten (Barendrecht), de Oude Maas in het zuidwesten en de Langeweg. Het grenst ook aan polder de Groote en Kleine Lindt.

Polder Het Buitenland is een gebied waarvan de bestemming en inrichting in ontwikkeling is. Het gebied heeft veel potentie voor groen en recreatie.

De aansluiting van het buitengebied als gebied voor recreatie en

ontspanning wordt op dit moment onvoldoende benut. Door de groene schil van Heerjansdam beter te laten aansluiten op het buitengebied wordt het open karakter en de recreatieve functie van het buitengebied én de toegankelijkheid van het dorp versterkt.

Hoe:

- We stellen een visie op voor het buitengebied, gericht op het behoud en het versterken van een landschappelijk en recreatief buitengebied (met aandacht voor de agrarische functie van het gebied). Dit document toetsen we aan de dorpsraad.
- We willen de toegankelijkheid van de groene ring tussen Heerjansdam en het buitengebied (dat wil zeggen het door sport en recreatie gekenmerkte gebied, dat direct aan de kern van Heerjansdam is gelegen) verbeteren door:
  - het versterken van het dijklint als recreatieve route tussen Heerjansdam, Polder Buitenland en de Oude Maas
  - het bevorderen van toegang vanuit het dorp tot Polder Buitenland voor langzaam verkeer, met aandacht voor veilige oversteekplaatsen
- We willen aantrekkelijke routes in het buitengebied maken door:
  - het laten aansluiten van het gebied op bestaande regionale fiets- en wandelpaden
  - het op logische plekken ontwikkelen van entrees voor Polder Buitenland
  - het stimuleren van de aansluiting van de groene zone op de Waalstrook
- We willen de recreatieve en educatieve functies versterken door:
  - de verblijfskwaliteit van de openbare ruimte te vergroten door het creëren van strategische plekken langs de recreatieve route met aandacht voor de natuurhistorische en cultuurhistorische waarde van het dorp en het buitengebied

- kleinschalige groeneducatieve activiteiten en evenementen binnen de grenzen van Heerjansdam te stimuleren.
- We maken een promotieplan waarin we aangeven op welke wijze we de verschillende maatregelen en mogelijkheden onder de aandacht brengen van potentiële belangstellenden.

Opgave 3:

We maken het dorpscentrum levendiger en aantrekkelijker

Waarom:

Een dorpscentrum biedt een verzorgde aanblik, is prettig om er te verblijven, kent winkels en andere voorzieningen. Het dorpscentrum is het hart van de lokale gemeenschap. Als zodanig weerspiegelt het de gezondheid van die gemeenschap. Op dit moment vertoont het centrum tekenen van verval, zowel wat betreft de onderhoudsstaat van de openbare ruimte alsook het onder druk staan van de winkelstrip. De situatie nodigt weinig uit tot een prettig verblijf in het dorpscentrum. Dit geldt zowel voor bewoners van Heerjansdam als voor buitenstaanders en passanten.

Hoe:

- We benadrukken/promoten de positie van Heerjansdam als dorpskern gelegen in het landelijk gebied tussen Barendrecht, Zwijndrecht in relatie tot de recreatieve functie van dit gebied ("Heerjansdam als pleisterplaats", "Heerjansdam als schakel in het fietsknooppuntennetwerk").
- We maken mogelijk/stimuleren dat functies die deze positie ondersteunen/versterken zich in Heerjansdam kunnen vestigen.
- We brengen de mogelijkheden in beeld voor de revitalisering van de winkelstrip rond de kerk en de verbetering van het vestigingsklimaat voor publieksaantrekkende functies.
- We geven de bestrating, het groen en het straatmeubilair een

kwaliteitsimpuls

- We gaan de recreatieve kwaliteiten van het Waaltje nabij het centrum van het dorp beter benutten en betrekken daarbij de gebruiksmogelijkheden van de locatie van het voormalige gemeentehuis.

Opgave 4:

We bevorderen de gezondheid van jongeren

Waarom:

Een in alle opzichten stevige, vitale en gezonde lokale samenleving moet gedragen worden door gezonde inwoners. Alcohol- en drugsgebruik kunnen persoonlijke en maatschappelijke gevolgen hebben. Persoonlijk gezien beïnvloedt dit de motivatie, het cognitieve proces en de gemoedstoestand van jongeren op een negatieve wijze. Het problematisch alcohol- en drugsgebruik (overmatig alcoholgebruik en roken) wordt in Heerjansdam als een belangrijk probleemgedrag ervaren. Uit het Community that Cares (CtC) jongerenonderzoek (februari 2008) blijkt dat het percentage jongeren uit Heerjansdam, dat aangeeft alcohol te hebben gedronken, hoger ligt dan het Zwijndrechtse gemiddelde (42% resp. 37%) en dat jongeren aangeven dat zij vaak al op vroege leeftijd alcohol gebruiken. Dit beeld wordt bevestigd in het GGD-onderzoek onder de jongeren van de 2de klas voortgezet onderwijs. Hierin staat dat een aanzienlijk deel van de jongeren uit Heerjansdam alcohol drinkt. Een percentage van 91,7 geeft aan alcohol te hebben gedronken, terwijl het Zwijndrechtse gemiddelde 73,7 bedraagt. Het regiogemiddelde bedraagt 79,8%. Opvallend is ook de mening van de ouders: meer dan gemiddeld geven jongeren in Heerjansdam aan dat hun ouders het goed vinden als hun kind (ouder dan 12 jaar) alcohol gebruikt. Dit betekent dat de jongeren in deze wijk hebben aangegeven dat hun ouders het roken van sigaretten en het drinken van alcohol niet afkeuren.

Uit het GGD-onderzoek blijkt ook dat de jongeren meer dan gemiddeld

aangeven hasj/wiet te gebruiken (4,2% Heerjansdam – 1,9% Zwijndrechtse gemiddelde).

Het is nu zaak om gezamenlijk tot een integrale aanpak te komen om de gemiddelde leeftijd van het eerste alcoholgebruik te verhogen en het aantal nuttigingsmomenten en het gemiddelde aantal glazen alcohol per keer door jeugdigen te verlagen. We streven ernaar dat de toekomstige waarden voor alcoholgebruik en roken bij jongeren in Heerjansdam in het volgende CtC jongerenonderzoek (over vier jaar) niet hoger zijn dan het gemiddelde in de regio (en dat gemiddelde zou niet hoger mogen zijn dan het landelijke gemiddelde).

Hoe:

Alcohol-/drugspreventie is het meest effectief als interventies worden ingezet op meerdere fronten tegelijk. De primaire doelgroep is de jeugd van 10 tot 23 jaar. Binnen deze doelgroep onderscheiden wij 2 subgroepen: 10 -15 jaar en 16 -23 jaar. De aanpak voor de doelgroep 10 -15 jaar richt zich primair op het tegengaan van alcohol- en drugsgebruik onder de 16 jaar. De aanpak bij de doelgroep 16 -23 jaar richt zich vooral op het terugdringen van overmatig en excessief alcohol- en drugsgebruik. Bij de aanpak is ook aandacht voor de normstellende rol van de ouders.

We zetten in op een samenhangende aanpak op de volgende aspecten.

- *Preventie (stimuleren).*
Bij *stimulerende maatregelen* richten wij ons primair op het realiseren van een cultuuromslag waarbij maatschappelijke partners samen met ouders/verzorgers een verantwoorde houding ten aanzien van alcohol en drugs uitdragen richting de jongeren. Daarbij

gaan wij de dialoog met maatschappelijke partners, ouders en jongeren nadrukkelijk aan.

- *Handhaving en regelgeving.*
Handhavingsmaatregelen in het kader van alcoholgebruik zijn primair gericht op de “verstrekkers” van alcohol en de wijze waarop zij uitvoering geven aan de afspraken over het verstrekken van alcohol. Daarbij willen wij nadrukkelijk de dialoog aangaan met de partijen zoals de horeca, de detailhandel en de sportverenigingen en wij zullen hen aanspreken op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid.

De eerste stap is te inventariseren wat al gedaan wordt op deze gebieden in Zwijndrecht en Heerjansdam in het bijzonder. Ons vertrekpunt is aan te sluiten bij bestaande programma's en activiteiten. En daar waar nodig zullen we onze inspanningen intensiveren en nieuwe initiatieven introduceren om deze problematiek in Heerjansdam aan te pakken.

De *inzet van regulier jongerenwerk* hoort niet alleen bij een goed activiteiten- en voorzieningenaanbod, maar kan ook een bijdrage leveren aan het bevorderen van gezond gedrag onder jongeren (en daarmee ook toekomstige ouderen). Het jongerenwerk moet daarbij zowel activiteiten voor jongeren aanbieden als ook jongeren opzoeken op plaatsen waar zij samenkomen. Daarmee worden de jongerengroepen gekend en kan er contact worden opgebouwd en onderhouden.

3. Dorpsschets

3.1 Kenmerken van Heerjansdam

Het dorp Heerjansdam wordt begrensd door het Waaltje in het noordwesten (Barendrecht), de Oude Maas in het zuidwesten, de Langeweg in het noorden (Rijsoord). De voormalige grens met Zwijndrecht loopt door de polder de Groote en Kleine Lindt. Heerjansdam was tot de gemeentelijke herindeling in 2003 een zelfstandige gemeente. Het heeft een dorps karakter dat gekenmerkt wordt door laagbouw.

De woningvoorraad bevat een bovengemiddeld (ten opzichte van de gemeente Zwijndrecht als geheel) aandeel dure koopwoningen. Het aantal huurwoningen is beperkt.

Heerjansdam kan gezien worden als een groene oase in een stedelijke regio.

Voorzieningen

Heerjansdam beschikt over een goed voorzieningenniveau met onder meer ontmoetings- en ontspanningsmogelijkheden en –accommodaties, sportvoorzieningen, twee basisscholen, een gezondheidscentrum. Het in voorbereiding zijnde voorzieningencluster/educatief plein zal het voorzieningenpeil versterken. Wel staat de toekomstige beschikbaarheid van dagelijkse levensmiddelen onder druk.

Sterke punten

Sterke punten van Heerjansdam zijn de sterke sociale samenhang, het grote aantal voorzieningen, een bloeiend verenigingsleven en het wonen in de rust en ruimte van een dorp.

Zwakke punten

Zwak punt is de spiegel van de kracht van een dorp als Heerjansdam: de sterke sociale samenhang kan verkeren in een naar binnen gericht zijn waardoor Heerjansdam de kans kan missen om te profiteren van de wereld buiten het dorp.

Kansen

De ligging en het karakter van Heerjansdam maakt het mogelijk om Heerjansdam te promoten als groene oase waar het goed recreëren is. Een gunstige voorwaarde voor het verstevigen van het dorp in economische zin.

Bedreigingen

Als het draagvlak voor vestigingen voor middenstand en dienstverleners onder een minimumniveau zakt en men om die reden het dorp verlaat, komt het voorzieningenniveau en de leefbaarheid onder druk te staan. Dan wordt blijven of vestigen in Heerjansdam mogelijk minder aantrekkelijk waardoor Heerjansdam in een neerwaartse spiraal kan komen. Dit kan ook gebeuren door onvoldoende aanbod van woningen voor starters en jonge gezinnen.

3.2 De bewoners van Heerjansdam

In Heerjansdam wonen, inclusief buitengebied, ongeveer 3700 inwoners. Heerjansdam kent qua leeftijdsopbouw een evenwichtige bevolkingssamenstelling.

Waar het om de gezondheid van bewoners gaat is het opvallend dat het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren aanzienlijk hoger ligt dan elders, zo blijkt uit onderzoek.

3.3 De buurten van Heerjansdam

In Heerjansdam zijn een aantal gebieden te onderscheiden.

Fruitbomen & Bessenbuurt

Een mooie rustige buurt met veel gezinnen met kinderen. Er is een grote speeltuin en veel groen. Nadeel is de ligging aan de Randweg waar auto's vaak te hard rijden.

Bloemenbuurt

Deze buurt heeft een gevarieerde bevolking. Er zijn smalle straten. De buurt is mooi, rustig en groen. Ook deze is gelegen aan de Randweg.

Dorpsstraat en omgeving

Hier staat het voormalige gemeentehuis. Er is een mix van grote huizen en ondernemers.

Centrum en omgeving

Hier bevindt zich een aantal winkels, het Dorpshuis, de Hummel, de

beide basisscholen, de begraafplaats, een groot grasveld, een aantal kleine speeltuintjes, veel huurwoningen en een sportzaal. Het is een echte dorpskern waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Wel moet er voor worden gewaakt dat het niet in verval raakt, zowel wat betreft de winkelstrip als het groen en de bestrating. Er is een gebrek aan parkeerplaatsen. Ook is er sprake van overlast en vernielingen door jongeren.

Sportvelden en omgeving

Hier vinden we een jongerencentrum, een skatebaan, een zwembad, de AVH en de ijsbaan, de voetbal, de manege, de hondenclub, het natuurgebied en Kijfhoek. Op de Molenwei wordt echter te hard gereden en er wordt geklaagd over hondenpoep.

3.4 Wat vinden de bewoners van hun dorp?

Uit de monitor Leefbaarheid en Veiligheid (2005) blijkt dat de bewoners van Heerjansdam zichzelf goede rapportcijfers geven. Zij zijn bovengemiddeld tevreden over het leven in het dorp, de medebewoners, de sociale samenhang en de woonomgeving. Men voelt zich sterk medeverantwoordelijk voor de leefbaarheid in het dorp. Wat betreft de voorzieningen zijn de bewoners vooral tevreden over de aanwezigheid van basisonderwijs, over speelmogelijkheden en over voorzieningen voor jongeren. Aanzienlijk minder tevreden zijn de bewoners van Heerjansdam over de aanwezigheid van winkels voor dagelijkse boodschappen en openbaar vervoer. Bij de door de bewoners ervaren buurtproblemen staat hondenpoep op nummer één.

In overleg met de gemeente en professionele partners heeft de dorpsraad begin 2009 de bevolking opgeroepen een vragenlijst in te leveren waarop de dorpsraad een aantal stellingen had geformuleerd. Deze kregen brede steun onder de bewoners.

De stellingen hadden betrekking op:

- het behouden van het huidige kleinschalige en dorpskarakter van Heerjansdam
- van het dorp een groene oase maken met kleinschalige, agrarische activiteiten, meer natuur en recreatieve functies
- niet toestaan van verdere bebouwing van woningen en bedrijven in polder Buitenland en de Damse polder
- snellere uitvoering van het Masterplan aan de Sportlaan als bijdrage aan de doorstroming van starters en jonge gezinnen en

beperken van de vergrijzing

- versnelling van diverse uitbreidingsplannen, eveneens met het oog op meer betaalbare woningen voor jongeren
- het vernieuwen van het centrum aan de Kromme Nering
- meer leuke evenementen (buurtfeest, barbecue)
- duidelijkere afspraken en informatie met betrekking tot de externe veiligheid van rangeerterrein Kijfhoek
- meer aandacht onder bewoners voor het milieu.

Aanvullend kwamen de bewoners met een groot aantal opmerkingen. Daaruit werd duidelijk dat veel mensen zich ergeren aan honden- en paardenpoep en niet tevreden zijn over het onderhoud van het groen en de openbare ruimte. Ook onderwerpen die te maken hebben met verkeer en parkeren zijn door veel bewoners genoemd. In mindere mate gold dat ook voor de openbare verlichting op een aantal locaties. Jongerenoverlast is eveneens een bron van ergernis. Tot slot riepen veel mensen de politie op zichtbaarder in het dorp te zijn.

4. Geraadpleegde bronnen en verslagen

Voor de totstandkoming van deze dorpsvisie zijn veel gesprekken gevoerd, zijn workshops georganiseerd en natuurlijk vele bronnen geraadpleegd. Een deel van de gesprekken en de gehouden workshops zijn verwoord in verslagen. Onderstaand een opsomming van de *belangrijkste* bronnen en verslagen die gebruikt zijn voor deze dorpsvisie.

- Rapport Leefbaarheid en Veiligheid 2005
- Wijkanalyses Salza 2007
- Wijkverkenning Zwijndrecht maart 2008 (bijlage bij het Integraal Voorzieningen- en Accommodatiebeleid)
- Kernegegevens politie 2003 – 2008
- Leefba(a)rometer VROM 2008
- Structuurvisie Heerjansdam gemeente Zwijndrecht
- Jaarplan 2008 dorpsraad Heerjansdam
- Verslag 18 juli 2008 workshops: proces om te komen tot een stedenbouwkundige gebiedsvisie, structuurvisie en wijkvisies
- Resultaten bewonersraadpleging door dorpsraad, maart 2009
- Beheerplannen accommodaties en buitenruimte afdeling Beheer
- Werkdocument (intern) met per thema een beleidsinventarisatie, weergave feiten en de mening van gemeente, partners en bewoners